

III

(Parengiamieji aktai)

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

Rekomendacija dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, kuriuo iš dalies keičiamas Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statuto 22 straipsnis

(ECB/2017/18)

(pateikė Europos Centrinis Bankas)

(2017/C 212/04)

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

I. ĮŽANGA

2015 m. kovo 4 d. Bendrasis Teismas priėmė sprendimą byloje *Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė prieš Europos Centrinį Banką*, T-496/11 ⁽¹⁾. Bendrasis Teismas nusprendė, kad Europos Centrinis Bankas (ECB) neturi kompetencijos, būtinos vertybinių popierių tarpuskaitos sistemų, įskaitant pagrindinių sandorio šalių (PSŠ), veiklai reglamentuoti. Dėl šios priežasties Bendrasis Teismas panaikino 2011 m. liepos 5 d. ECB paskelbtus Eurosistemos priežiūros politikos pagrindus, kiek juose nustatytas buvimo euro zonos valstybėje narėje reikalavimas, taikomas PSŠ.

Tačiau Bendrasis Teismas pabrėžė, kad Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 129 straipsnio 3 dalyje yra numatytas supaprastintas dalinio keitimo mechanizmas keičiant kai kurias Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statuto (toliau – ECBS statutas) nuostatas. Tai lemia, kad Europos Parlamentas ir Taryba, laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros, remdamiesi ECB rekomendacija arba Komisijos siūlymu, gali iš dalies pakeisti ECBS statuto 22 straipsnį. Bendrasis Teismas nurodė, kad ECB turėtų prašyti Europos Sąjungos teisės aktų leidėjo iš dalies pakeisti ECBS statuto 22 straipsnį, jei ECB mano, kad Sutarties 127 straipsnio 2 dalies ketvirtoje įtraukoje numatytam uždaviniui gerai vykdyti jam būtina kompetencija reglamentuoti PSŠ.

Pasaulyje ir Europoje vykstantys svarbūs pokyčiai gali padidinti riziką, kurią tarpuskaitos sistemos, ypač PSŠ, kelia sklandžiam mokėjimo sistemų veikimui ir bendros pinigų politikos įgyvendinimui, galiausiai darant poveikį pagrindiniam Eurosistemos tikslui – palaikyti kainų stabilumą.

Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, ECB teikia šią rekomendaciją dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, kuriuo iš dalies keičiamas ECBS statuto 22 straipsnis. Vadovaujantis ECBS statuto 40 straipsnio 3 dalimi, Valdančioji taryba priėmė rekomendaciją vieningai. Ji bus skelbiama *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

II. BENDROS PASTABOS

Trikdžiai, veikiantys PSŠ, gali įvairiais aspektais daryti poveikį pagrindiniam Eurosistemos tikslui – palaikyti kainų stabilumą. Pirma, tokie trikdžiai gali paveikti euro zonos kredito įstaigų likvidumo poziciją, galimai sutrikdydami sklandų euro zonos mokėjimo sistemų darbą. Tai gali lemti padidėjusią centrinio banko likvidumo paklausą ir galimus pokyčius įgyvendinant Eurosistemos bendrą pinigų politiką. Antra, dėl tokių trikdžių gali sutrikti finansų rinkos segmentų, kurie yra esminiai pinigų politikos perdavimui, veikla.

2012 m. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė Reglamentą (ES) Nr. 648/2012 ⁽²⁾, kuriame, *inter alia*, nustatė reguliavimo ir priežiūros sistemą, siekiant užtikrinti, kad PSŠ būtų saugios ir patikimos ir visada atitiktų griežtus organizacinius,

⁽¹⁾ ECLI: EU:T:2015:133.

⁽²⁾ 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 dėl ne biržos išvestinių finansinių priemonių, pagrindinių sandorio šalių ir sandorių duomenų saugyklų (OL L 201, 2012 7 27, p. 1).

verslo etikos ir rizikos ribojimo reikalavimus. Ši reguliavimo sistema apima kolektyvinės priežiūros kolegijas, kuriose dalyvauja Eurosistema, įskaitant nepalankiausių sąlygų atvejus, kai gali kilti pavojus valiutos stabilumui. Be to, didėjant PSŠ sisteminei svarbai, Europos Komisija priėmė pasiūlymą dėl Reglamento dėl PSŠ gaivinimo ir pertvarkymo sistemos⁽¹⁾.

Pasaulyje ir Europoje vykstantys svarbūs pokyčiai gali padidinti riziką, kurią tarpuskaitos sistemos, ypač PSŠ, kelia sklandžiam mokėjimo sistemų veikimui ir bendros pinigų politikos įgyvendinimui, galiausiai darant poveikį pagrindiniam Eurosistemos tikslui – palaikyti kainų stabilumą.

Pirma, Jungtinės Karalystės pasitraukimas iš Europos Sąjungos turės didelį poveikį Eurosistemos pajėgumui vykdyti jos, kaip euro emisijos centrinio banko, uždavinius. Šiuo metu Jungtinėje Karalystėje įsteigtos PSŠ atlieka didelės eurais išreikštų sandorių dalies tarpuskaitą: eurais išreikštų atpirkimo sandorių ir eurais išreikštų palūkanų normų apskaitimo sandorių atvirųjų pozicijų apytikslė vertė per dieną yra atitinkamai 101 milijardas EUR ir 33 trilijonai EUR (apie 99 % Sąjungos rinkos)⁽²⁾. Taigi žymūs trikdžiai, darantys įtaką reikšmingai JK PSŠ, galėtų žymiai sumažinti likvidumą euro zonoje. Eurosistemos gebėjimas stebėti ir valdyti riziką, kurią kelia JK PSŠ, bus neigiamai paveiktas, jeigu JK PSŠ nebebus taikoma reguliavimo ir priežiūros sistema, kuri pagal Reglamentą (ES) Nr. 648/2012 taikoma Sąjungos PSŠ. Be to, dabartiniai susitarimai tarp ECB ir *Bank of England* dėl keitimosi informacija ir bendradarbiavimo, kiek tai susiję su JK PSŠ, vykdančiomis svarbią eurais išreikštą veiklą, remiasi, tačiau negali pakeisti kolektyvinės priežiūros kolegijų, įsteigtų pagal Reglamentą (ES) Nr. 648/2012. Vietoje to ateityje JK PSŠ galės būti taikomas tik režimas, pagal tą reglamentą taikytinas trečiųjų šalių PSŠ.

Antra, centrinė tarpuskaita tampa vis labiau tarptautinio pobūdžio ir sistemiškai svarbi. 2009 m. rugsėjo mėnesį Pitsburge vykusiame aukščiausiojo lygio susitikime Didžiojo dvidešimtuko (G20) šalių vadovai susitarė, kad visų standartizuotų ne biržos išvestinių finansinių priemonių sutarčių tarpuskaita turėtų būti atliekama pasitelkus PSŠ. Šį įsipareigojimą Didžiojo dvidešimtuko šalių vadovai dar kartą patvirtino 2010 m. birželio mėn., o Sąjunga įgyvendino Reglamente (ES) Nr. 648/2012. Be to, dėl Sąjungos finansų rinkų integracijos PSŠ, anksčiau tenkinusios daugiausia vidaus poreikius ir rinkas, pasikeitė ir tapo svarbiomis Sąjungos finansų rinkų infrastruktūromis. Šie pokyčiai lėmė itin išaugusį PSŠ mastą ir svarbą Sąjungoje ir pasaulyje.

Trečia, 2017 m. birželio 13 d. Europos Komisija pateikė savo pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, siekiant užtikrinti finansinį stabilumą bei Sąjungos finansų rinkoms sistemine svarbą turinčių PSŠ saugumą ir patikimumą⁽³⁾. Komisijos pasiūlymu siekiama nustatyti labiau integruotą priežiūros subjektų vykdomą priežiūrą ir emisijos centrinio banko pareigas, siekiant plėtoti stipresnes ir geriau integruotas kapitalo rinkas. Juo taip pat siekiama spręsti klausimus, kylančius dėl Jungtinės Karalystės pasitraukimo iš Sąjungos ir užtikrinti, kad PSŠ, kurios atlieka svarbiausią sisteminių vaidmenį Sąjungos finansų rinkose, būtų taikomos Sąjungos teisinėje sistemoje numatytos apsaugos priemonės.

Šiame kontekste siekiant užtikrinti, kad Eurosistema, kaip euro emisijos centrinis bankas, galėtų vykdyti savo funkcijas, numatytas pasiūlyme dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, yra ypatingai svarbu, kad ji turėtų reikiamą kompetenciją pagal Sutartį ir ECBS statutą. Eurosistema turėtų turėti kompetenciją stebėti ir vertinti riziką, kurią kelia PSŠ, vykdančios reikšmingų eurais išreikštų sandorių sumų tarpuskaitą. Konkrečiai tai turėtų apimti reglamentavimo kompetenciją, kuri leistų priimti privalomus vertinimus ir reikalauti taisomųjų veiksmų, glaudžiai bendradarbiaujant su kitomis Sąjungos institucijomis, kaip atsaką į riziką, darančią poveikį Eurosistemos pagrindiniams uždaviniams ir pagrindiniam tikslui. Be to, kai tai būtina euro stabilumui užtikrinti, ECB turėtų turėti į Reglamento (ES) Nr. 648/2012 sritį nepatenkančią reglamentavimo kompetenciją, kad galėtų nustatyti papildomus reikalavimus PSŠ, atliekančioms reikšmingų eurais išreikštų sandorių sumų tarpuskaitą.

Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, ECB mano, kad suteikti jam kompetenciją reglamentuoti tarpuskaitos sistemas, ypač PSŠ, yra būtina Sutarties 127 straipsnio 2 dalies pirmoje ir ketvirtoje įtraukose nurodytiems jo pagrindiniams uždaviniams tinkamai atlikti.

⁽¹⁾ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl pagrindinių sandorio šalių gaivinimo ir pertvarkymo sistemos, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1095/2010, (ES) Nr. 648/2012 ir (ES) 2015/2365 (COM(2016) 856 final).

⁽²⁾ 2017 m. sausio mėn. LCH.Clearnet Ltd CPMI ir IOSCO viešai atskleista kiekybinė informacija.

⁽³⁾ COM(2017) 331 final.

Rekomendacija dėl:**„EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS****kuriuo iš dalies keičiamas Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statuto 22 straipsnis**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 129 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdami į Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statutą, ypač į jo 40 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Europos Centrinio Banko rekomendaciją,

atsižvelgdami į Europos Komisijos nuomonę (*),

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) pagrindiniai uždaviniai, kuriuos turi vykdyti Europos centrinių bankų sistema (ECBS), apima Sąjungos pinigų politikos nustatymą ir įgyvendinimą bei sklandaus mokėjimo sistemų veikimo skatinimą. Saugios ir veiksmingos finansų rinkos infrastruktūros, ypač tarpuskaitos sistemos, yra būtinos šių pagrindinių uždavinių vykdymui;
- (2) kad būtų pasiekti ECBS tikslai ir kad ji galėtų vykdyti savo uždavinius, Europos Centrinis Bankas (ECB) ir nacionaliniai centriniai bankai gali sudaryti sąlygas, o ECB gali priimti reglamentus, kad būtų užtikrintas tarpuskaitos ir mokėjimo sistemų veiksmingumas ir patikimumas Sąjungoje ir su kitomis šalimis;
- (3) 2015 m. kovo 4 d. Bendrasis Teismas priėmė sprendimą byloje *Didžioji Britanija prieš ECB*, T-496/11 ⁽¹⁾, kuriame pripažino, kad ECB neturi kompetencijos, būtinos tarpuskaitos sistemų veiklai reglamentuoti. Bendrasis Teismas konstatavo, kad pagal Sutarties 129 straipsnio 3 dalį Europos Parlamentas ir Taryba, laikydami įprastos teisėkūros procedūros, remdamiesi ECB rekomendacija, gali iš dalies pakeisti Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statuto (toliau – ECBS statuto) 22 straipsnį. Teismas padarė išvadą, kad „ECB turi prašyti Sąjungos teisės aktų leidėjo iš dalies pakeisti Statuto 22 straipsnį – jame aiškiai nurodyti ir vertybinių popierių tarpuskaitos/kliringo sistemas, jei mano, kad SESV 127 straipsnio 2 dalies ketvirtoje įtraukoje numatyti užduočiai gerai vykdyti jam būtina kompetencija reglamentuoti infrastruktūras, atliekančias vertybinių popierių sandorių tarpuskaitą/kliringą“;
- (4) pasaulyje ir Europoje vykstantys svarbūs pokyčiai gali padidinti riziką, kad trikdžiai, veikiantys tarpuskaitos sistemas, ypač pagrindines sandorio šalis (PSS), gali kelti grėsmę sklandžiam mokėjimo sistemų veikimui ir bendros pinigų politikos įgyvendinimui, galiausiai darant poveikį pagrindiniam Eurosistemos tikslui – palaikyti kainų stabilumą;
- (5) 2017 m. kovo 29 d. Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė informavo Europos Vadovų Tarybą apie savo ketinimą pasitraukti iš Europos Sąjungos. Didžiosios Britanijos pasitraukimas lems esminius pokyčius reguliuojant, stebint ir prižiūrint sistemiskai svarbią eurais išreikštą tarpuskaitos veiklą, taip pakenkiant Eurosistemos gebėjimui stebėti ir valdyti riziką, kylančią sklandžiam mokėjimo sistemų veikimui, ir Eurosistemos bendros pinigų politikos įgyvendinimui;
- (6) centrinė tarpuskaita tampa vis labiau tarptautinio pobūdžio ir sistemiskai svarbi. Atsižvelgiant į tai, kad PSS nariai yra labai skirtingi, taip pat į visą Europą apimančių finansinių paslaugų, kurias teikia PSS, pobūdį, PSS yra ypatingai svarbios visai Sąjungai ir ypač euro zonai. Tai atspindi Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 648/2012 ⁽²⁾, kuriame nustatyta kolektyvinė priežiūra, kurią atlieka kolegijos, sudarytos iš atitinkamų nacionalinių ir Sąjungos institucijų, įskaitant Eurosistemą, kai ji veikia kaip euro emisijos centrinis bankas;
- (7) siekdama spręsti šiuos klausimus, 2017 m. birželio 13 d. Europos Komisija pateikė savo pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, siekiant užtikrinti finansinį stabilumą bei PSS, kurios yra sistemiskai svarbios Sąjungos finansų rinkoms, saugumą ir patikimumą. Siekiant užtikrinti, kad Eurosistema, kaip euro emisijos centrinis bankas,

(*) Dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje.

⁽¹⁾ ECLI: EU:T:2015.133.

⁽²⁾ 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 dėl ne biržos išvestinių finansinių priemonių, pagrindinių sandorio šalių ir sandorių duomenų saugyklų (OL L 201, 2012 7 27, p. 1).

galėtų vykdyti savo funkcijas, numatytas pasiūlyme dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, yra ypatingai svarbu, kad ji turėtų reikiamą kompetenciją pagal Sutartį ir ECBS statutą. Konkrečiai Eurosystema turėtų turėti reglamentavimo kompetenciją, kuri leistų priimti privalomus vertinimus ir reikalauti taisomųjų veiksmų, glaudžiai bendradarbiaujant su kitomis Sąjungos institucijomis. Be to, kai tai būtina euro stabilumui užtikrinti, ECB taip pat turėtų turėti reglamentavimo kompetenciją, kad galėtų nustatyti papildomus reikalavimus PSS, dalyvaujančioms atliekant reikšmingų eurais išreikštų sandorių sumų tarpuskaitą;

- (8) ECBS statuto 22 straipsnis yra įtvirtintas IV skyriuje „ECBS pinigų politikos funkcijos ir operacijos“. Dėl to jame numatyti uždaviniai turėtų būti vykdomi tik pinigų politikos tikslais;
- (9) dėl šių priežasčių ECB turėtų būti suteikta kompetencija reglamentuoti tarpuskaitos sistemas, ypač PSS, iš dalies pakeičiant ECBS statuto 22 straipsnį,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

ECBS statuto 22 straipsnis pakeičiamas taip:

„22 straipsnis

Tarpuskaitos sistemos ir mokėjimo sistemos

ECB ir nacionaliniai centriniai bankai gali sudaryti sąlygas, o ECB gali priimti reglamentus, kad būtų užtikrintas tarpuskaitos ir mokėjimo sistemų bei finansinių priemonių tarpuskaitos sistemų veiksmingumas ir patikimumas Sąjungoje ir su kitomis šalimis.“

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.“

Priimta Frankfurte prie Maino 2017 m. birželio 22 d.

ECB Pirmininkas

Mario DRAGHI
